

ČESKÁ ASTRONOMICKÁ SPOLEČNOST

sekretariát: Astronomický ústav AV ČR, Boční II / 1401, 141 31 Praha 4, tel. 267 103 040, info@astro.cz

Tiskové prohlášení České astronomické společnosti číslo 85 z 11. 8. 2006

Česká astronomická společnost udělila cenu Františka Nušla za rok 2006

Česká astronomická společnost ocenila Nušlovou cenou za rok 2006 RNDr. Zdeňka Sekaninu, CSc. z Jet Propulsion Laboratory (Laboratoř pro tryskový pohon) v Pasadeně, USA. Slavnostní předání ceny proběhne při příležitosti 26. valného shromáždění Mezinárodní astronomické unie, které se v srpnu koná po 39 letech opět v Praze. Nušlova cena bude slavnostně předána ve středu 16. srpna 2006 v 17 hodin v budově Akademie věd v Praze – Národní 3, Praha 1, místnost 206. Po předání ceny následuje přednáška. RNDr. Zdeněk Sekanina, CSc. přednese přednášku na téma „Výbuchy a řetězové štěpení komet“. Cenu předá předsedkyně České astronomické společnosti RNDr. Eva Marková, CSc. a čestný předseda České astronomické společnosti RNDr. Jiří Grygar, CSc. Předání ceny i přednáška jsou přístupné veřejnosti.

Nušlova cena České astronomické společnosti je nejvyšší ocenění, které uděluje ČAS badatelům, kteří se svým celoživotním dílem obzvláště zasloužili o rozvoj astronomie. Je pojmenována po dlouholetém předsedovi ČAS prof. Františku Nušlovi (1867-1951). Prof. František Nušl byl v letech 1924 – 1938 ředitelem státní hvězdárny a v letech 1922 – 1947 předsedou tehdejší Československé astronomické společnosti. Česká astronomická společnost obnovila udělování Nušlovy ceny po padesátileté přestávce v r. 1999. Další informace o ceně Františka Nušla najdete na <http://www.astro.cz/cas/ceny/nuslova/>.

Zdeněk Sekanina se narodil 12. června 1936 v Mladé Boleslavi. Vystudoval v letech 1954-59 fyziku a astronomii na matematicko-fyzikální fakultě Univerzity Karlovy v Praze a již v posledním roce studia publikoval pět vědeckých prací, z nichž většina se týkala výzkumu komet, kterému pak zasvětil celou svou profesionální dráhu. Protože z tzv. kádrových důvodů nemohl být po studiích přijat na vědecké pracoviště, našel azyl na tehdejší Lidové hvězdárně na Petříně, kde pracoval až do roku 1966 a během té doby publikoval dalších 25 vědeckých prací, což mu nakonec v době politického tání umožnilo odjet na krátkodobé stáže na Univerzitní hvězdárnu v Liege v Belgii a Hvězdárnu v Hamburku v SRN. V letech 1967-8 působil v Centru numerické matematiky MFF UK, kde měl přístup k prvním počítačům, jež byly pro jeho výzkumy kometárních drah velkým přínosem, takže během dvou let publikoval dalších 22 prací!

Sovětská invaze do Československa ho zastihla na další stáži v Liege, odkud odcestoval v r. 1969 na pozvání prof. F. L. Whipplea do exilu na proslulou Harvardovu observatoř v USA, stal se pracovníkem Smithsonian Astrophysical Observatory v Cambridži a od r. 1970 do r. 1980 byl též zástupcem ředitele Centrální kanceláře IAU (Mezinárodní astronomické unie) pro astronomické telegramy. V r. 1980 přesídlil do Kalifornie, kde až dosud pracuje jako vedoucí vědecký pracovník v Laboratoři pro tryskový pohon v Pasadeně a věnuje se především výzkumu komet a drobných těles sluneční soustavy obecně.

Jeho nejvýznamnější práce se týkají např. povahy Tunguzského meteoritu, Halleyovy komety, rozpadu komety Shoemaker-Levy 9 a v poslední době zejména komplexu komet, pozorovaných sluneční družicí SOHO v blízkosti Slunce. Rada těchto studií je přímo průkopnických a Dr. Zdeněk Sekanina v nich dovedně zkombinoval svou zručnost v numerické matematice i fyzikální cit pro hlavní efekty, které ovlivňují strukturu i vývoj kometárních jader, kom i chvostů. Je také členem týmu úspěšného projektu *Stardust*. Jenom za poslední rok 2005 uveřejnil dalších osm studií.

Dr. Sekanina dosud publikoval téměř neuvěřitelných 355 vědeckých prací, které do této chvíle byly citovány více než 2 900krát. Také jeho faktor H (počet publikací H, které byly citovány alespoň H-krát) je v astronomii zcela mimořádný, neboť dosahuje hodnoty 29. To ho řadí do první ligy světových odborníků v kometární astronomii. Není divu, že za svou práci získal významná ocenění od Smithsonian Astrophysical Observatory (1980) a od NASA (1985). Planetka č. 1913 byla nazvána jeho jménem (1976). V r. 1996 byl zvolen čestným členem Učené společnosti ČR.

Dr. Sekanina je členem České astronomické společnosti od r. 1946 (tehdy ještě Československé astronomické společnosti)! V letech 1963-69 byl členem redakční rady Kosmických rozhledů a v r. 2001 byl zvolen čestným členem ČAS. Přes své dlouholeté působení v zámoří si po celou dobu uchovával kontakty s rodnou zemí a po převratu v roce 1989 často navštěvuje Českou republiku a koná zde odborné i veřejné přednášky.

Pavel Suchan
tiskový tajemník České astronomické společnosti

Česká astronomická společnost (ČAS) vydává od května 1998 tisková prohlášení o aktuálních astronomických událostech a událostech s astronomií souvisejících. Počínaje tiskovým prohlášením č. 67 ze dne 23.10.2004 jsou některá tisková prohlášení vydávána jako společná s Astronomickým ústavem Akademie věd ČR. Archiv tiskových prohlášení lze najít na Internetu na adrese <http://www.astro.cz/cz/download/>. S technickými a organizačními záležitostmi ohledně tiskových prohlášení se obraťte na tiskového tajemníka ČAS Pavla Suchana na adrese Astronomický ústav AV ČR, Boční II/1401, 141 31 Praha 4, tel.: 267 103 040, fax: 272 769 023, e-mail: suchan@astro.cz.
